

СЕКЦІЯ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ЦЕНТРУ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ

*Канд. філол. наук, доцент, завідувачка
кафедри історії та мовознавства*

Л. М. Близнюк

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ) В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Заклади освіти України, як і всі сфери життя нашого суспільства, зазнали суворих змін в умовах воєнного стану. Велика кількість учасників освітнього процесу – студентів та викладачів, співробітників різних сфер діяльності вишів – була змушена евакуюватися в межах України або за її кордон. Крім того, певна частина самих будівель навчальних закладів була повністю або частково знищена, зокрема, в Харкові. Ця ситуація, безперечно, спонукала до пошуку різних форм і методів організації навчального процесу.

Міністерство освіти і науки України, даючи роз'яснення щодо діяльності навчальних закладів під час воєнного стану, наголошує: надання освітніх послуг має проводитися у встановлених обсягах, відповідно до визначених освітніх програм і планів, а також здатності швидкого відновлення освітнього процесу [1].

Навчальний курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)» в Українському державному університеті залізничного транспорту складається виключно з практичних занять: студенти обов'язково виконують завдання для самостійного виконання з подальшим аналізом такої роботи. Дистанційно, ще за часів карантину за Ковід-19, така форма занять була ефективно втілена в дистанційному форматі. Але, враховуючи перебування багатьох учасників навчального процесу на територіях, тимчасово окупованих або таких, де відбуваються активні бойові дії, неможливо зібрати в Zoom-конференції повноцінну групу. Також це ускладнює активну онлайн-роботу всіх членів групи. Для подолання такої проблеми було вирішено створити вайбер-групи студентів та викладача з одночасним пофайловим викладенням як теорії, так і практичних завдань, що виконуються студентами. Як свідчить практика, такий режим працює більш безперебійно (зрозуміло, за наявності мобільного зв'язку), ніж відеоконференції. Такі вайбер-групи були створені виключно для тих студентів, яким бути присутніми, мати зв'язок на відеоконференціях стало. Звичайно такий формат роботи дещо ускладнив діяльність викладача, але, враховуючи ситуацію воєнного стану, підготовку та проведення модульного контролю, інших видів роботи зі студентами, це стало кращим вирішенням проблеми. В умовах продовження воєнного стану в країні, маючи певний досвід

проведення практичних занять, вважаю за доцільне використовувати в дистанційному навчальному процесі вказаний формат.

1. Освітній омбудсмен України 11.04.2022 р. URL: <https://eo.gov.ua/osvita-v-umovakh-voiennoho-stanu/2022/04/11/>

*Старший викладач кафедри
історії та мовознавства Н. М. Нос
Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)*

ОСВІТА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: РЕАЛІЗАЦІЯ МЕТОДІВ, ФОРМ І ВИДІВ НАВЧАННЯ

Навчальний процес з огляду на постійну зміну сучасних реалій життя зазнає змін та корегувань і вдосконалень. Перехід на дистанційну форму навчання, пошук нових форм та методів, онлайн-платформ для забезпечення якості вищої освіти під час пандемії коронавірусу, нових способів подачі навчального матеріалу в умовах воєнного стану – це нові виклики для усіх педагогів.

Проведення практичних занять з української мови (за професійним спрямуванням) в реаліях війни потребує застосування таких методів навчання як:

- словесні (розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут);
- наочні (ілюстрація, демонстрація);
- практичні (вправи, реферати, практичні роботи) [3, 19].

Особливу увагу слід приділити методам пізнавальної діяльності. Під час воєнного стану в країні увага студентів на онлайн-заняттях може бути розсереджена на різні фактори: нове, ще незвичне середовище, повітряну тривогу, вибухи, повідомлення про небезпеку і т. д. Також нинішня ситуація, здебільшого це ситуація стресу, могла позначитись на здатності студентів засвоювати матеріал. Тому в таких умовах бажано спочатку подати студентам готову інформацію за допомогою розповіді, пояснення, наочності, а потім в процесі заняття додавати елементи інших методів. Необхідно також заздалегідь обговорити зі студентами можливі форми асинхронного навчання та консультацій, тому що не у всіх учасників навчального процесу може бути можливість регулярно відвідувати заняття в Zoom.

На заняттях важливу роль відіграє атмосфера довіри між викладачем та студентами, психологічного комфорту та психологічної підтримки. Врівноваженість та спокійний стан викладача – це шлях до рівноваги студентів, а невеличкі діалоги та жарти під час заняття знижують тривожність і встановлюють комфорт [1, с. 431].

Якщо казати про так зване підлаштування способів та методів навчання до сучасних реалій життя, то, мабуть, зараз саме той час, коли самостійна